

Afz: Groene NGO Collectief

(open) Brief aan het Parlement

Betreft: Grootschalige sojateelt ten koste van de natuur

Wij, vertegenwoordigers van de groene NGO's, wenden ons tot u met de volgende dringende zorgpunten rondom extensieve landbouw ten koste van het primair bos. Een belangrijk twistpunt is de toewijzing van 113.000 hectare land, waarvan 50.000 hectare is geclaimd door een NV voor sojateelt. Met verlies van 113.000 hectare aan bos gaat meer dan 7% bosbedekking verloren en verliest Suriname haar prestigieuze status van "groenste land op aarde", met alle nadelige gevolgen van dien.

Grootschalige landbouw in de Surinaamse setting resulteert naast grootschalige ontbossing in verlies van biodiversiteit, en draagt bij tot bodem-, water- en luchtvervuiling door landbouwchemicaliën. Tevens zal de uitdroging van, in dit geval, het stroomgebied van de Nickerie en Corantijnrivier effect hebben op de beschikbaarheid van irrigatiewater voor o.a. de rijstteelt in Nickerie en Coronie.

Grootschalige ontbossing van primair bos ten behoeve van groot landbouw staat haaks op een coherente ontwikkelingsstrategie. Dat stelt de overheid zelf in de op 14 februari jl. door de president gelanceerde 'Groene ontwikkelingsstrategie' (GDS). In de GDS wordt groot landbouw immers als het slechtste scenario voor de ontwikkeling van Suriname aangegeven.

Daarnaast staat landbouw, volgens de ontwikkelde structuurvisie met zonering van Suriname, voor de komende 50 jaar niet gepland in gebieden met primair bos maar in het gebied dat wij traditioneel kennen als landbouwgebied, te weten de gebieden te Nickerie, Coronie en Saramacca. Deze structuurvisie is ontwikkeld door het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Gezien deze positieve beleidsontwikkelingen om Suriname's toekomst gepland aan te pakken - waarbij er oog is voor onze waardevolle natuur als ook voor economische ontwikkeling - bevreemdt het ons dat er tegelijkertijd ook voornemens zijn om grote concessies voor groot landbouw in primair bos uit te geven. Graag vernemen we duidelijkheid over hoe we deze ontwikkeling van groot landbouw moeten plaatsen binnen de Groene ontwikkelingsstrategie, de structuurvisie voor ons landgebied en reeds gemaakte internationale afspraken.

Tevens willen wij nogmaals onder uw aandacht brengen wat de voor- en nadelen zijn van groot landbouw in primair bos:

Milieueffecten

Nadelen

- Ontbossing en verlies van habitat/biodiversiteit: De meest directe en ernstige impact. Het kappen van oerbos in Suriname leidt tot de vernietiging van complexe ecosystemen en habitats die een grote diversiteit aan dieren, planten en schimmels ondersteunen. Deze biodiversiteit is intrinsiek waardevol, maar biedt ook een groot aantal bestaansmiddelen aan inheemse en lokale gemeenschappen die verloren zouden gaan bij grootschalige ontbossing.
- Toenemende koolstofuitstoot: Tropische bossen zijn cruciale koolstofputten en absorberen enorme hoeveelheden CO₂. Ontbossing brengt deze opgeslagen koolstof in de atmosfeer, wat aanzienlijk bijdraagt aan klimaatverandering. Bovendien verergeren de ontbinding van gekapte bomen en het gebruik van vuur bij landontginning de uitstoot verder.
- Bodemdegradatie en -erosie: Het kappen van bossen stelt de bodem bloot aan erosie door regenval, wat leidt tot verlies van voedingsstoffen en verminderde bodemvruchtbaarheid. Intensieve landbouwmethoden kunnen de bodem na verloop van tijd verder degraderen, waardoor het land minder productief wordt.
- Hydrologische verstoring: Bossen spelen een cruciale rol bij het reguleren van regenval en waterstromen. Ontbossing kan deze patronen verstoren, wat leidt tot een verhoogd risico op overstromingen, droogte en een veranderde rivierstroming, met gevolgen voor zowel het lokale als regionale klimaat. In dit geval zouden de Surinaamse rijstindustrie en boeren ten noorden van het voorgestelde sojaproject negatief worden beïnvloed door deze verstoring van hun watervoorziening voor irrigatie.
- Klimaatverandering: Bij verlies aan bos neemt de omgevingstemperatuur toe. In combinatie met verstoring van de hydrologische cyclus en op gezette tijden gebrek aan regenval, leidt deze temperatuurstijging tot uitdroging van vegetatie en een sterk verhoogd risico op ernstige bosbranden.
- Negatieve neveneffecten en -activiteiten: Ontsluiting van bosrijke gebieden brengt ongewenste activiteiten met zich mee, zoals vervuiling, illegale houtkap, illegale mijnbouw, milieuschade en smokkelpraktijken.
- Verontreiniging door agrochemicaliën: Landbouw op industriële schaal vereist het gebruik van pesticiden en herbiciden, wat een negatieve impact zal hebben op planten, dieren en mensen in de regio.

Maatschappelijke effecten

Nadelen

- Verdringing van inheemse en tribale gemeenschappen: Ontbossing en landbouwontwikkeling kunnen leiden tot de verdringing van deze gemeenschappen, waardoor hun traditionele levenswijze, hun voedselzekerheid, die sterk afhankelijk is van bosproducten zoals wild, vis en fruit, hun cultuur en spirituele band met het land wordt verstoord.
- Gezondheidseffecten: Ontbossing kan het voorkomen van bepaalde ziekten verhogen, omdat verstoring van de leefomgeving mensen in nauwer contact kan brengen met ziekteverspreiders.
- Sociale conflicten: Grondrechten van de oorspronkelijke bewoners, concurrentie om land en grondstoffen tussen het landbouwbedrijf, inheemse gemeenschappen en andere lokale bevolkingsgroepen kan leiden tot sociale onrust en conflicten.

Voordelen

- Potentiële werkgelegenheid: Het landbouwproject kan banen creëren voor sommige lokale mensen, hoewel deze banen de inheemse gemeenschappen mogelijk niet ten goede komen en tot uitbuiting kunnen leiden. Indien machinaal is grootschalige landbouw bovendien meestal arbeidsextensief.

Economische gevolgen

Voordelen

- Economische ontwikkeling: Het project kan leiden tot economische groei voor het land door een verhoogde landbouwproductie, exportinkomsten en buitenlandse investeringen.
- Infrastructuurontwikkeling: Het bedrijf kan wegen, havens en andere infrastructuur aanleggen ter ondersteuning van zijn activiteiten, wat enkele secundaire voordelen voor de regio kan hebben.

Nadelen

- Ongelijke verdeling van voordelen: De economische voordelen zijn mogelijk niet gelijk verdeeld, waarbij het grootste deel van de winst naar het Chinese bedrijf en een kleine elite gaat, terwijl lokale gemeenschappen weinig verbetering zien of zelfs negatieve gevolgen ondervinden.
- Afhankelijkheid van een buitenlands bedrijf: Ons land kan te afhankelijk worden van één buitenlands bedrijf, waardoor de economie kwetsbaar wordt voor schommelingen op de wereldmarkt of veranderingen in de zakelijke beslissingen van het bedrijf.

- Verlies van economisch potentieel op lange termijn: De economische voordelen van landbouw op korte termijn kunnen ten koste gaan van het economische potentieel op lange termijn van duurzaam bosgebruik zoals ecotoerisme, duurzame oogst van bosproducten en wetenschappelijk onderzoek.
- Hogere zorgkosten: Milieuschade kan leiden tot hogere zorgkosten als gevolg van luchtwegaandoeningen en andere gezondheidsproblemen zoals verhoogd risico op kanker, lever en nieraandoeningen en de noodzaak tot dialyse door de inname van voeding en water met chemische residuen.

Wij hopen op een positieve en constructieve reactie op deze dringende kwesties en zijn te allen tijde bereid tot een gesprek.

Met vriendelijke groet,

De Groene NGO's:

Amazon Conservation Team Suriname (ACT), Tropenbos Suriname, Green Growth Suriname (GGS), Conservation International Suriname (CIS), Stg. Ontwikkeling Rurale gemeenschappen (SORG), World Wide Fund for Nature (WWF-Guianas), Wildlife & People Suriname (WPS), Green Heritage Fund Suriname (GHFS), Suriname Alliance For the Environment (SAFE)